

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. (2 coroane).
Pentru România 10 lei anual.

Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

O scădere a noastră.

Sîntem noi Românii, nu-i vorbă, pe calea unui frumos avînt, începînd să pricepem din ce în ce mai mult, ce e bine și ce rău, ce ar trebui și ce nu se facem, — dar', totuși nu așa de mult precum s'ar cuveni și cum ni-s'ar șede să fim și să pricepem!

Inteligența română, în partea ei cea mare, bună, s'a pus mai ales în timpul mai nou pe lucru și a pus temeiul la multe așezăminte folositoare, românești, în credință că poporul vîzîndu-le, o să se adune cu însuflețire mare pe lângă ele, părăsind pe cele de același fel ale străinilor.

S'au întemeiat foi, reuniuni și tovărășii agricole, tovărășii de măiestri, de meserii, de temperanță (reținere dela beutură) și alte multe bune și folositoare, și nu putem zice că poporul nu le-ar fi înțeles de loc însemnătatea și nu le-ar spriginî de loc, dar' avem drept s'o spunem că nu le sprigineste așa precum ar pute și precum spre al lui propriu bine ar fi de le-ar spriginî!

De aici vine apoi, că trebuie să auzi și azi și mâine pe oamenii din fruntea cutărui și cutărui astfel de așezămînt bun, tînguindu-se că nu dă înainte, că n'are sprigin de ajuns, și altele.

Răul acesta trebuie să lucrăm să ne scăpăm de el. Trebuie să venim și noi

cu toții odată cu credința și voința de a spriginî din toate puterile toate așezămintele puse, pentru-ca din ele folos, lie material fie moral, să tragem.

Întrînd într'un oraș, și vîzînd noi în piața lui o prăvălie românească, și una străină, de același fel, se nu ne ducem să ne dăm bănuțul la străin, ci negreșit la Român! În privința asta ar trebui să fim neînduplecați de tari la voință, căci pe calea aceasta am ajunge și noi mai curînd la o mai mare bogăție națională, de care atîta lipsă avem, că eată atîtea întreprinderi frumoase nu le putem începe din lipsa de bogăție.

E semn de mare nepricepere și rea voință, ce înțelegem că se întîmplă bună-oară cu așa numita „Reuniune de consum“ din Blaj.

Un număr de buni Români, bărbați deștepți, au întemeiat înainte cu patru ani numita „Reuniune“ în Blaj, deschizînd o prăvălie bogată și provîzută cu toate cele de lipsă, și îi merge ei de mers, binișor, dar' precum e de veche și ar trebui să fie de cunoscută, nu e de ajuns! Așa scrie un corespondent din Blaj al „Tribunei“ (nr. 43), spunînd că: *deși în anul al 4-lea, totuși publicul nostru nededat cu astfel de întreprinderi s'a ținut în rezervă (depărtare) pécătoasă față de reuniunea noastră!* Când Reuniunea a făcut un apel anul trecut, ca să se înscrie încă membri în ea, căci cu cât sînt mai mulți membri,

cu atît are și ea putere mai mare de lucrare, abia 13 inși s'au înscris!

Nu e bine așa. Noi îndemnăm pe frații noștri din Blaj și giur, să nu fie cu neîncredere față de un așezămînt nobil cum e și numita Reuniune, ci să între cu sutele, toți câți numai au nițică prindere, între membri ei, căci și ei trag folos după asta, și și neamului peste tot îi fac mare bine!

Să ne lăpêdăm de scăderile vechi, să fim mai întreprinzători și mai cutezători în toate, și înaintarea noastră în toate privințele, va fi și mai avîntată, mai vîzută cu ochii!

Prigonire pentru Manifest. Pentru subscrierea Manifestului au mai fost pedepsiți:

Dl George Pop de Băsești, harnicul luptător, cu 15 zile temniță și 100 fl. pedeapsă în bani.

Advocatul Iuliu Coroian, a fost osândit la 10 zile temniță și 75 fiorini pedeapsă în bani.

Iubitul nostru președinte Dr. Rațiu, precum se știe, a fost osândit la 10 zile temniță ordinară și la o pedeapsă de bani în suma de 100 fl.

Dînsul a înaintat recurs contra hotărîrii prin care e pedepsit. Fișpanul comitatului a întărit osînda, ear' acum a făcut un nou recurs pe care l-a înaintat ministrului, a cărui înțelepciune ni-se dă să o vedem în toată a ei golătate.

Multe și nenumărate mal sînt jertfele aduse pe altarul națiunii noastre!

FOIȚA.

Fapta și răsplata.

Povestire în versuri, întocmită de Alexandru Lupu, cu ajutorul lui Moise Pratia din Bucium-Poeni.

(Urmare și fine.)

Și-și luară bun rămas
Așa pe la șapte cias,
Cînd bătă ciasul la nouă
Poarta se deschide 'n două,
Patru gendarmi, opt cătane
Pregătiți bine cu arme
Temnița au descuiat
În glidă ne-au așezat,
Ne-au cetit pe toți în rînd
Așa cuvinte zicînd:
Rînd în glidă toți să stați
În lături să nu mișcați,
Căci mergem la judecată
Unde vi-se dă răsplata
Fiecărui după faptă.
Pe poartă-afară plecarăm

Temnița goală-o lăsarăm,
La judecată ne-am dus
Drept ca lumina le-am spus
Cum a fost dela 'nceput
Toate, precum am făcut,
Ei nu ne-au dat crezîmînt
De vii ne-au pus în pămînt
Cinstiții judecatori
De fapte luminători,
O săptămână deplin
Ședință-asupra-ne țin,
Judecă și cercetează
Lucrul doar' îl luminează,
Și cînd au fost la sfîrșit
Eată cum au hotărît:
Cinstitul fiscal „Tribus“
La fiește-care a spus
Căci vom veni pedepsiți
Precum sîntem dovediți
Dela trei până la zece
Măcar cât de rău va trece,
Ear' cinstita judecată
Ne-avînd părerea dată
S'a mutat într'altă casă

Și puțintel sfat mai lasă,
Ear' curînd au vînt la noi
Cu niște cuvinte moi
Zicînd că au întărit
Ce ni-s'a fost hotărît
Dela cinstitul fiscal
Așa și din tribunal,
Sînteți multumiți, ori ba?
De nu, puteți recura.
Noi am zis toți năcăjiți
Că nu sîntem mulțumiți,
Căci pentru a noastră faptă
Ne-ați dat prea multă pedeapsă
Și acum noi recurăm
Doară ne mai ușurăm.
Atunci domnii advocați
În picioare-au fost sculați
Zicîndu-ne adese-ori
Fiți cu credință ficiori
Căci vă facem un recurs
Să vie precum v'am spus,
Nu vă fie nimic frică
Căci tabla toate le strică,
La care vine mai mult

Scopurile ascunse!

Am ajuns cu publicarea legii electorale până la paragraful 61 al acestei legi.

Paragraful acesta ne îndeamnă însă să ne oprim asupra lui mai mult decât asupra altora, la cari am făcut, unde am crezut de bine, însemnări de loc după ei.

Noi am scris în repetite rânduri, că aducătorii legilor la noi, Ungurii, chiar și atunci când îți pare că aduc o lege foarte bună, nu se poate să o aducă cu gânduri curate și sub velul lor să nu strecoare câte o cheie două, care să le fie lor de ajutor întru ajungerea scopurilor lor unguerești.

Unii cetitori vor înțelege, alții nu, cum se poate asta.

Paragraful 61 din legea electorală, va lămurii pe ori-cine cum se poate, și de aceea ne-am și oprit mai mult la dînsul.

El sună:

...„alegătorii locului în care se săvîrșește alegerea au să voteze totdeauna ei mai înainte!”

De ce adevărat să voteze cei din locul unde se face alegerea *ei mai înainte?*

Și nu ar fi oare mai firesc ca să voteze înainte cei veniți din depărtare, de pe la margini, ca să poată fi gata și să se poată întoarce pe la ale lor?

Hotărît, că așa ar fi mai firesc, dar' asta nu-ți vine la socoteală politicii unguerești, aducătoare a legii!

De ce nu?

Pentru-că, precum știm, unguerimea în orașe e ce e, în tot Ardealul și în Bănat și în Ungaria dela Arad încoace, încolo tot *jurul* e locuit de *nemaghiari*, în deosebi de Români.

Lăsând să voteze împrejurimea, Români *ar veni toți la rînd*, și apoi mai știu și aceea, că alegerea la o oră dată trebuie să se încheie, ori mai sînt de votat, ori nu!

De-ai urma precum ar fi firesc a urma, s'ar putea întempla, dacă nu grăbești, să rămână câteva voturi a nemeșilor orașeni, nedate.

Așa însă cum se face, toți zdrențoșii orașului, cari sub titlu de „nemeși” sînt înzestrați cu dreptul de alegători, *votează la început*, ear dacă ei s'au sfîrșit, încolo trăgănezi votarea cu hîr cu mîr, mai cu baioneta, *să nu poată veni tot jurul la votare, să sosească numai cîșul și să declari alegerea de încheiată!*

Cine nu cunoaște întemplări de acestea?

În care cerc românesc nu s'a întemplat, că au fost slobozite la votare rînd pe rînd comunele despre care se știa de mai înainte că vor vota cum „domnilor” le place, ear' celelalte împinse până la urmă, și pe urmă lăsate afară, încheiîndu-se alegerea?!

Eată înțelesul adevărat al codiței, la părere atît de mici, a unui paragraf, dar' sub velul căruia e ascuns un scop atît de vedit, viclean și primejdios!

Așa se fabrică la noi legile. Și de le vei lua pe rînd, nu e lege care să nu fie plină de astfel de ușițe prin care volnicia și nedreptatea față de neamurile nemaghiare, să se vîrască!

Dreptul de alegător.

Legea electorală unguerească din 1874 (articolul XXXIII.)

(Urmare.)

Partea V.

Purcederea la alegere.

§. 56. Pentru alegerile generale (pretutindenea) se pune de către ministrul treburilor din lăuntru, un timp de 10 zile, astfel, ca să treacă dela orînduirea ce se publică în foaia oficioasă, până la ziua din urmă pusă pentru alegeri, cel puțin 30 de zile; ear' dela încheierea

alegerilor până la deschiderea dietei, un timp de cel puțin 10 zile.

Alegerile se vor săvîrși în toate cercurile alegătoare, în timpul de 10 zile dat.

§. 57. Ziua hotărîtă pentru alegerile generale în intervalul de 10 zile puse de ministru, precum și ziua pentru alegerile întregitoare, se va numi de către comitetul central așa, ca alegerile să fie hotărîte pentru întreg cercul, ori întreg orașul *în aceeași zi*; ear' pentru alegerile întregitoare, să nu treacă mai puțin de 14 zile, nici mai mult de 24 dela sosirea hotărîrii luate în dietă în privința asta, ori dela ziua alegerii nesăvîrșite până la începerea acesteia.

§. 58. Comitetul central se întrunește: cu privilegiul alegerilor generale, în ziua ce urmează după publicarea scrisorii Regelui în adunarea comitatului; ear' cu privilegiul alegerilor întregitoare, se întrunește în orașe în termen de 3 zile, în alte cercuri în 8 zile dela sosirea convocării din partea dietei, — în felul că alegerea nu s'a fost săvîrșit, terminul se numără dela sosirea înștiințării despre aceasta.

Cu acest privilegiu, al întrunirii, comitetul ia măsurile de lipsă pentru alegere, și pentru conducerea alegerii, alege de fiecare cerc un președinte, un secretar și numărul recerut de membri suplinitori.

§. 59. În cercurile în cari nu sînt mai mult ca 1500 de alegători, se va întocmi o „comisie de scrutinii” sub conducerea președintelui. În acest fel se va alege: un președinte al alegerii și un locușilor al seu, un secretar și un locușitor de secretar.

În cercurile în cari numărul alegătorilor trece peste 1500, se vor întocmi două „comisii de scrutinii”, și în acest fel se vor alege: pe lângă președintele alegerii care e și conducător al unei co-

Patru, cinci ani de făcut.
Noi la vorba ce ne-au spus
Deloc: am făcut recurs,
Și cu câtă bucurie
'L-am așteptat ca să vie;
Când au fost patru luni pline
Eată și recursul vine,
Fără de nici o schimbare
Tot așa la fiește-care,
Atunci noi ne-am întristat
Și cîșul 'l-am blăstemat
Să fi fost afurisit
Ceasul în care-am pornit
Căci ori și prin ce mijloc
N'am avut nici un noroc.
Atunci domni advocați
Au zis; nu fiți supărați,
Pentru vr'o câțiva florinți
Una mai prăbăluți,
Mai recurați și la curte
Căci de-acolo pot s'ajute,
Căci înaltul minister
Va ceti al vost felher,
Și-apoi după vrednicie

Voi veți căpeta robie.
Noi atunci ne-am bucurat
Mai odată-am recurat,
Când patru luni s'au plinit
Recursul vine 'ntărit:
Fiește-care să se știe
De pedeapsa cea dintăie
Și 'n Gherla să ne trimeată
Pe jumătate din ceată,
În robie la Gherla
Cei cu robie mai grea,
Cei cu robie puțină
Am mai stat o săptămână,
Apoi din Belgrad aleși
În Aiud am fost trimeși
Când zăpada și cu vînt
Amëndouă 'n contra sînt
În sfîrșit de Ianuarie
Chiar spre prima Februarie,
Am tras sus îmbrăcăminte
Pălărie, 'ncălțăminte,
Apoi fiind toate gata
Nu ne-au mai lăsat cu ceata,
Atunci într'a nopții tăcere

Gendarmii căutau la fere
Și din temniță ne-au scos,
Ne-au legat mînilor jos
Și cu noi către stație
Au plecat cu sumeție,
Ne-au suit pe vagon sus
Și la institut ne-au dus,
Unde noi când am sosit
Pe mulți ostași am găsit,
La carii pe noi ne-au dat
Mînilor ne-au deslegat,
Și ne-au zis blând și frumos:
Desbrăcați hainele jos,
Căci aici pe la noi
Nu-ți portul ca pe la voi,
Pe la noi hainele-'s sure
Cum e ursul de pădure,
Apoi după desbrăcat
Avem alta de lucrat,
Ne vom duce 'n feredeu
Vă veți spăla cum zic eu,
Pielea, capul, trupul tot
Vă veți curăți de glod,
Căci de când v'au incuiat

misii de scrutiniu, încă un președinte pentru al doilea scrutiniu și doi locuțitori de președinți; apoi încă un secretar și doi locuțitori de secretari.

În cercurile unde numărul trece peste 3000 de alegători, comitetul poate numi trei comisii de scrutiniu, și atunci se vor alege acolo: încă doi președinți și doi ori trei locuțitori de președinți, apoi trei secretari și doi ori trei locuțitori de secretari.

Președinții și secretarii vor fi numiți pentru comisiile de scrutiniu din partea comitetului central, care va hotărî și aceea, care dintre președinții de comisie va înlocui pe președintele alegerii la întâmplare, că acesta ar fi împedat a o conduce.

Numirea locuțitorilor de președinți și a celor de secretari, se cuvine președintelui alegerii.

§. 60. În cercurile mestecate, pe președintele alegerii îl numește comitetul central al aceluși comitat, care are în cercul de alegători (mestecat, adică format din o parte a unui și alta a altui comitat) mai mulți alegători, ear' pe secretarul alegerii îl numește comitetul celui alt comitat cu alegători mai puțini în cerc; ear' dacă de un atare cerc se țin două municipii orășenești, atunci fiecare din acestea numește câte un membru în comisia de scrutiniu, dintre cari unul va fi secretar.

§. 61. Împărțirea comunelor ori a părților de orașe, la comisiile de scrutiniu, o face comitetul central, stabilind totodată pentru fiecare comisie și șirul în care au să se urmeze votările, și anume așa, *ca alegătorii locului în care se sevirșește alegerea să voteze ei mai întâiu!*

Insemnare. Eată un paragraf întocmit cu multă viclenie, asupra căruia scriem un articol deosebit, la alt loc al foii noastre.

(Va urma.)

Judecata celor patruzeci.

Sibiu, 10 Martie n. 1896.

În numărul trecut am spus, că la Alba-Iulia se va ține un proces uriaș, în care vor fi chemați la judecată 42 de Români, pentru-că au întimpinat la gară pe dl *Rubin Patița*, membru al comitetului național, când se reîntorcea dela Cluj după procesul Memorandului.

Procesul s'a ținut Mercuri, la 4 Mărțișor st. n., în sala tribunalului din Alba-Iulia. „*Tribuna*“ a trimis cu privilegiul acesta un redactor al seu ca să fie de față la pertractare. Acesta a și scris amănunțit despre întreg decursul procesului, despre care noi spunem următoarele:

Acușați au fost: Domnul *Rubin Patița*, doamna *Patița*, Ioan Medrea, învățător în Țelna, Dionisiu Truța, preot în Țelna și soția sa, domnișoara Maria Timișan din Alba-Iulia, Ioan Berghian, inv. în Drîmbari, Oct. Popescu din Ighiel, George Milaș din Șard, Grigorie Murășan, Ioan Tîrnovan, Nic. Roșca, N. Băcilă, N. Sântimbreaan, Samoilă Tordoșan, Petru Heprian, Iosif Roman, Antonie Murășan, Stef. Crișan, Petru Grecu, Ant. Drîmbărian, Ioan Câmpian, Nic. Muntean Sîru, Ioan Burcuta, Nic. Muntean Isăriu, Ioan Petraș, Iuliu Rada, Teof. Cricovan, George Banciu, Dumitru Pleșa, Toma Pleșa, Toma Roșu, Todor Sântimbreaan, Ioan Mihălțan, Iosif Sebișan, Maria Sântimbreaan, Andreiu Șeușan, N. Lăpăduș, N. Văidean, toți din Alba-Iulia. Unul dintre cei luați în judecată, Andreiu Timișan, a murit în decursul vremii.

Procesul a ținut de Mercuri dela 9 ciasuri până Sâmbătă la 11, cu întrerupere, se înțelege, căci noaptea nu s'a ținut.

Apărător a fost avocatul vestit din Lugoj, *Coriolan Bredicean*.

Ascultarea celor acușați a ținut 2 zile. Mulți s'au purtat foarte bine.

De pildă ascultarea d-șoarei Timișan, care era acuzată pentru-că a dat un buchet de flori doamnei *Patița*, s'a făcut astfel:

Președintele întreaabă: Știi ungurește?

— Cum să nu... dar' mai bucuros vorbesc românește...

— Cum s'a întâmplat, acum vor fi 2 ani, când a venit dl *Patița* dela Cluj.

Spune cum s'a dus la gară și cum a dat doamnei *Patița* un buchet.

— De ce 'i-ai dat buchet?

— Fiindcă îmi place de doamna!

— Nu v'a spus nime să nu dați?

— Nu știu.

— Alții spun, că domnului *Patița* ai dat buchetul, nu doamnei.

— Eu spun, că doamnei 'l-am dat.

— De ce ați ales chiar ocaziunea și ziua „esta“?

— Ca să fac bucurie doamnei *Patița*.

— Asta ai fi putut-o face și acasă.

— Dar' eu am voit să 'i-o fac la gară.

Grigorie Murășan, un cismar, deși bolnav, a ținut să vie la pertractare. La întrebările presidentului el răspunde curagios, mândru că e Român.

Presidentul întreaabă: Ért magyarul? (Știi ungurește?)

— Puțin pricep.

— Pentru-ce ați mers „dumniavoi“ la Teiuș, când vint dela Cluj domn *Patița*?

— Eu am fost la Cluj la procesul Memorandului, am știut că procesul s'a sfârșit și că membrii comitetului național se reîntorc. M'am dus la Teiuș, ca să-l întimpinăm, căci dînsul este membru al comitetului nostru național, care pentru noi a lucrat și dreptate ni-a căutat.

— Înțelesu-v'ați înainte, ca să mergeți?

— Nu ni-am înțeles, dar' ne-am adunat și am plecat împreună. La Teiuș am strigat „să trăească!“ Toți au strigat.

— Știut-ai, că dl *Patița* a fost *pedepsit* la Cluj?

— Știut; dar' de o mie de ori să fi fost *pedepsit*, eu tot m'aș fi dus, căci știam că nu pentru *hoție* a fost osândit, ci pentru sfânta dreptate. Și aci m, dacă ar fi așa ceva eară m'aș duce.

Petru Heprian.

— De ce ați mers „dumneavoi“ la Teiuș, când acum fi doi ani la primăvară dl *Paticza* vint...?

— Am mers pentru-ca să-l salutăm cu un „*bine ai venit*“ ca pe un om, care a luptat pentru noi, pentru drepturile noastre...

— Cine „noi“ — ce ala „noastre“?

— D'apoi, noi, — noi Români.

— Știut-ai pentru-ce a fost dus la Cluj?

— Știut... *pentru-ca să-l osândească.*

Știu că nu v'ați mai spălat,
Și precum ne-au poruncit
Toate s'au și implinit,
Câte unul ni-o 'mpărțit
Unde multe-am mai pățit,
Prin case mici ne-au băgat
Unde și lucru ne-au dat,
Lucru cum n'am mai văzut
Decum să fi mai făcut:
Farbă galbină cu spir
Ce se chiamă politir,
Scanne să fărbum,
Frumos să le netezim,
Din lemn urf și scămos
Noi să-l facem scilpicios,
Cu acest lucru ne lasă
Tot câte unul 'ntr'o casă
Unde multă jele-am dus
La toate fiind supus,
Și la rele și la bune
Sânt silit a mă supune,
Cât e ziua primăvara
Din ziori și până seara
Numai tot feșteam cu farbă

Curgându-mi lacrimi pe barbă
De jele și de suspin
Vězându-mă într'asa chin,
În chin fără mângăiere
Petrecând în neplăcere,
Unde ziua și noaptea
Inima îmi tot șoptea,
Cugetul mă tot mustra
Pentru fapta mea cea rea,
Zicându-mi cu umilință
Vezi acum ce suferință,
Vezi acum ce neplăcere
Și foarte cruntă durere.
Unde-'s acum ai nostri frați,
Toți de noi sânt depărtați;
Unde-'s a noastre surori
Să ne vie până 'n zori
Să le vedem fața lor
Să ne 'mputine din dor,
Să ne 'mputine din jele
Povestind ziua cu ele,
Căci unde sânt eu închis
Vai ce jele m'a cuprins,
Aducându-mi și aminte

De traiul de mai nainte,
Cum trăiam în desfătare
Fără leac de obidare
Și acum la ce-am ajuns
De dor și de urf străpuns,
Străpuns în ale mele vine
Căci n'am pe nime cu mine.
În casă unde eu sânt
Unde nu mă bate vânt,
Nici soarele nu m'ajunge
Numai jelea mă străpunge,
Mă străpunge 'n trupul tot
De nici respira nu pot.
Și cu așa suferință
Dându-mi multă strguintă
Patru luni s'au implinit,
Atunci s'au milostivit
Și ne-au mutat la „*ostai*“
Dintre-aceste căsi de vai,
Și ne-au pus la meserie
Careși după volnicie,
Cum au avut în părere,
Pe careși după putere
Precum: doi la astăluși

Stefan Crișan

a fost la gară, acolo gendarmii împingeau oamenii cu panganetul în piept. „Am fost ca să vedem pe bărbații noștri, cari luptă pentru națiune”. N'a strigat „să trăească”, că l-au oprit gendarmii. Dar' acolo a fost lume, „Unguri, Jidovi, Sași și tot felul de lege” — ear' aici? — aici ved numai Români”.

— N'ai întrebat pe nime, că de ce s'a adunat lume acolo?

— Nu! Eu n'am vorbit cu nime. Că au fost acolo Unguri, și nu știu ungurește, au fost Jidovi și nu știu jidovește, au fost Nemți și nu știu nemțește, eu nu știu numai chiar curat limba maică-mea”. Asemenea bine s'au purtat: Iosif Șibișan, Teodor Sântimbrian, Ioan Mihălțan și Nicolae Văidean.

Au fost ascultați pe lângă cei 40 de acușați 28 de martori, între cari, bărbați, femei, oficeri, teologi și tot felul de oameni.

Fișcalul regesc, care a susținut acusa, a cerut să fie pedepsiți toți, afară de dl Patifa, doamna Patifa și Maria Sântimbrian, căror nu li-s'u putut dovedi nici cea mai mică vină.

Apărătorul Coriolan Bredicean a ținut o frumoasă vorbire de apărare în care zicea și următoarele:

„Cu toții trebuie să fim pătrunși de simțul cinstirii legilor; toți trebuie să fim susținători ai ordinii de drept. — Dar' mie mi-se pare, că chiar prin astfel de procese se turbură ordinea de drept, chiar astfel de procese fac se scadă cinstea față de legi.

„S'a zis că-s neobicinuite, atari procese. Da, spre lauda poporului din acest jur, se poate zice, că-s neobicinuite, căci deși necunosător de legi, totuși el posedă sentimentul fresc al stimei față de ordinea de drept.

„Totmai pentru a păstra și mai departe acest sentiment, rog pe on. tribunal, ca să absoalve pe toți acușaii.

„Ce vedem aici? Ce icoană ni-a desvilit acest proces, care decurge de trei zile?

„De o parte o mulțime de popor cinstit, iubitor de ordine — de altă parte gendarmii — cari se zic apărători ai ordinii, năvălesc asupra lor și îi împing, și-i înjură, și-i alungă.

„De o parte nevinovate strigăte de „să trăească” — de altă parte asurzitoare injurături de toți sfinții. . .

„De o parte un buchet de flori, — de cealaltă parte sângele unui cetățean, versat de arma „păzitorului ordinii”. (Andrei Șeușan

a fost străpuns de baioneta unui gendarm, de mai n'a rămas mort.)

„Vedem oameni trași de păr de-alungul curții și a străzii, — până în fundul arestului. Vedem pe alții gătuți de oamenii poliției și a gendarmeriei, vedem buchete smulse dela pieptul unei cinstite doamne, vedem o jertfă străpunsă de baionetă și dusă mai moartă într'un car. . . Și totuși nu făptuitorii acestor păcate, ci jertfele lor șed pe banca acușaiilor.

„Ei bătuți, palmuiți, împinși, gătuți, loviți, străpunși și tot ei și — acușați.

„Nu vedeți cum se turbură astfel ordinea de drept? — Nu vedeți, că condamnați, acești oameni trebuie să peardă stima oricărei legi?

„Din sute și sute, câți au eșit atunci la gară, alarmați de însași poliția, cum de numai acestia au ajuns pe banca acușaiilor? Cum de tot numai Români au fost prinși? De ce nu e aici și vre-un acusat Ungur sau Jidov? — Și dacă veți mai și judeca pe acești oameni, nu vedeți că îi veți sili înșivă să peardă stima ordinii de drept și să nu mai creadă în dreptatea judecătii?”

Pe urmă dl Bredicean arată despre fiecare, că nu-i vinovat și cere să fie mântuiți.

Tribunalul totuși a judecat pe o mare parte din ei. Anume: Maria Timișan, Grigoriu Murășan, Petru Hăprian, Antonie Murășan, Ștefan Crișan, învățătorul Berghian, N. Muntean, Ant. Drîmbărean, Ioan Burcuta, George Banciu, Mitru Pleșa au fost condamnați la câte 21 zile temniță ordinară.

Iosif Șibișan și Ioan Mihălțan la câte o lună de zile temniță ordinară. G. Milaș la șese luni, Ioan Medrea la opt luni, Andrei Șeușan la patru luni.

Sa dat recurs.

O voce slovăcească.

Nu putem decât să ne bucurăm de bărbăția ce tot mai tare ese la iveală în lupta națională și a celorlalte popoare nemaghiare din țeara noastră.

Ele, prigoniți ca și noi, nu vor să cunoască înfricarea, ci își pun toate puterile întru a-și întări armele și înmulți mijloacele de luptă.

Domnul fie îndurător
Și grijească pruncii lor.
Acesta vers s'a făcut
Cum l-am zis dela început
De cătră-un ficior din ceată
Act-mi spun numele, eată:
Alexandru din botez
Și polecra v'o însemnez,
Alexandru Lup mă chiamă
Numele tot mai cu seamă,
Și vă rog buni cetitori
De-oi fi mai rămas dator
Undeva cu vr'o silabă
Vă rog frumos și cu treabă,
Cuvântul să-l îndreptați,
Greșeala să mi-o iertați,
Căci eu după-a mea știință
M'am silit cu sîrguință
De l-am introdus frumos
Și n'poesie l-am scos,
Deși chiar nu-i potrivit
Nici eu nu-s poet numit,
Nici școale n'am învățat
Numai chiar la noi în sat,
În doi ani ce am umblat
Cât vedeți am absolvat.

Și patru la lăcătuși
Pe patru la săbăit,
Doi la lemne la cioplit,
Pe unul la lemnarie,
Pe mine în pecărie;
Eu, care versul am zis
Așa precum este scris,
Chiar' după-cum am făcut
Fapta dela început,
Suferind în închisoare
Și n'zile de sărbătoare
Cu cerusa pe papir
Eu am scris din fir n'fir
Toată fapta și umblarea,
Suferința și răbdarea,
Precum noi am suferit
Până-ce ne-am mântuit,
Căci după bună purtare
Rînd pe rînd ne-au dat iertare
Afară de cinci, de știu
Până la firul ce scriu,
Acestia sufletul și-au dat
Suferind au răposat
De jele și de bănat,
După ei prunci au lăsat,
Fără nici un ajutor

Slovacii, spre pildă, stăteau în privința foilor, cam slab. Abia aveau o foaie politică pentru inteligență și una pentru popor. Cea dintâiu eșia abia de două, apoi de trei ori la săptămână. Dela anul nou încoace au făcut tot ce le-au stat în putință și „Národné Noviny” apare în fiecare zi. De scris scrie foarte înflăcărat, avînd la spatele sale buni și drepti naționaliști. Dar' firește pentru asta trebuie prigoniți! Procurorii unguri să întrec în a-i face procese.

La 9 Martie ea a avut un nou proces al treilea. Din acest privilegiu numita foaie a scris în ajunul procesului, un șir de articli, în care arată câte nedreptăți li-s'au făcut și li-se fac lor Slovacilor, de cătră Unguri, și de cari aducîndu-și aminte îi e peste putință unui om cu durere de inimă pentru neamul seu, să nu scrie aspru despre stările acestea de lucruri. Eată, între altele, ce zice foaia slovacă:

„Vieața noastră a ajuns să ne fie amară ca pelinul, și lupta noastră sfîntă ne-a sbuciumat sufletele până în cele mai nepătrunse adâncimi! Adus'am patriei noastre prinos de muncă și jertfe, început-am să învățăm și să ne luminăm poporul, și totuși ni-s'a pus puterea cea brutală stavilă lucrării noastre!

La 1861 am dus cererile noastre (printr'un Memorand) la locul legiuit, dar' respinși au fost conducătorii noștri, cu ciubucul în gură (de Unguri), și cu vorbe batjocoritoare! Am înființat un așezămînt literar, („Matița”, cum e „Asociațiunea transilvană” a noastră, a Românilor), dar' ni-o au nimicit, banii ni-i-au luat, casa au dat-o în grija statului, care o lasă de se ruinează: Am ridicat gimnasia, trei, și împrăstia-tu-ne-au dascălii și școlarii în toate colțurile lumii! Am venit la urna de alegere, ne-ați împedecat să luăm parte, prin volniciei, prin bani și în urmă prin gloanțe! Ați făcut legea de naționalități, dar' când să o puneți în aplicare, ați călcat-o în picioare cu ris batjocoritor și îngâmfare.

Luatu-ne-ați copiii și ni-i-ați dus ca pe dobitoace pe la tîrgurile din Alföld (pusta ungurească). Îndreptatu-ne-am cătră treptele tronului, ca supuși credincioși ai Maiestății Sale, alungatu-ne-ați și de-acolo, răpindu-ne milostivenia lui, care lucește, chiar și peste făcătorii de rele! Dusu-ne-am să cinstim pe un bărbat mort (pe bătrînul Hurban, pe mormîntul căruia voiau să așeze cu multă pompă un monument) și împrăstia-tu-ne-ați peste câmpuri, ca pe hoți!

Și așa mai departe, un șir întreg de fărădelegi, cari de cari mai revoltătoare înșiră numita foaie, cari toate varsă lumină asupra inimii și cinstei cărmuitorilor acestei țeri.

Aceasta este cununa cu care ei se se încunună și cu care se se arete în fața lumii mari la sărbările milleniului lor!

Cum se fac bibliotecile școlare?

Bărbos (in com. Caraș-Severin), 8 Febr. 1896.

Onorată Redacțiune,

În organul ce-l redactați on. d-voastre am cetit în mai mulți numeri publicațiuni cu privire la modalitatea înființării bibliotecelor noastre școlare, am văzut că într'un număr vine unul cu o propunere în meritul cauzei, în alt număr altul cu altă propunere în meritul cauzei, dar' nici unul n'a aflat calea cea mai bună, frumoasă și sigură, care ne-ar pute conduce la înființarea bibliotecelor școlare.

Așa acum ved de nou publicându-se ceva despre biblioteca poporului și anume despre biblioteca ambulantă din Brașov. În tractatul publicat, la început se zice că e bună și frumoasă inițiativa, dar' la fine că-i grea de practisat

În cauza înființării bibliotecii școlare am onoare prin aceasta a aduce la cunoștința on. red. următoarea modalitate practisată de mine, ca cea mai bună cale, care ne duce la scop sigur.

La începutul anului școlar 1894/5 mai toți școlarii mi-au venit la școală fără cărți și recuisele trebuincioase, mai de multe-ori am rugat părinții școlarii ca să mi trimită fiecare câțiva cruceri, ca se pot procura pentru fiecare școlar cărțile și recuisele trebuincioase, dar' rugările și provocările mele toate au fost zădarnice.

Ce se fac? Dacă nu am putut învinge pe această cale, probez cu alta.

Deci ca se pot veni în ajutorul școlai, mai departe și tuturor părinților, atât celor bogați, cât și celor săraci; ca toate cărțile precum și recuisele de scris să fie la dispozițiunea lor în tot momentul în comună, spre acest scop am convocat comitetul parochial la ședință extraordinară, spre consfătuire, în care ședință am propus, ca noi să avem o școală regulată și corespunzătoare timpului de acum. Mai departe ca toți școlarii și școlărițele să aibă în tot momentul cele de lipsă pentru școală, ar fi tare bine și frumos, ca însași școala respective fondul școlar, să cumpere toate cele de lipsă și să le pună în tot momentul la dispozițiunea școlarii, ca astfel ei trebuințele lor școlare să le cumpere dela școala sa și nu dela Jidan, adică cu un cuvânt, să înființăm o librărie școlastică la școală. Prin această procedură ajungem la aceea, că banul Românului merge în punga Românului.

Comitetul parochial înțelegând frumoasa propunere, urmările acestor sfaturi, în scopul mai sus zis mi-a pus la dispozițiune ca unui om încrezut întreaga cassă a fondului școlar.

În urmarea decisului com. par. am procurat dela librării cărți școlare și articlii de scris de toate speciile, cu un cuvânt am înființat la școala mea o librărie școlastică.

Procurând eu direct din librăriile noastre românești cele de lipsă, am căpătat rabaturi convenite; ear' profitul vânzării au fost următoarele procente.

Aduc câteva exemple:

1. 500 coale hârtie costă 1 fl. 25 cr., profit 3 fl. 75 cr.
2. 100 caiete de scris costă 60 cr., profit 40 cr.
3. 100 creione costă 30 cr., profit 70 cr.
4. 144 pene de scris costă 30 cr., profit 1 fl. 10 cr.
5. o duzină ceruse costă 8 cr., profit 4 cr.
6. 100 caiete de desemn costă 2 fl. 50 cr., profit 1 fl. 50 cr., și altele multe, pe cari toate a le descrie nu e trebuință.

Cu privire la cărți s'au vândut școlarii fiecare exemplar cu un plus de 10 cr., — pe bani gata, dar' mai multe s'au dat școlarii pe așteptat respective spre solvire în rate de 14 ori 30 de zile cu 10 cr. rata, sau până când tatăl copilului respectiv cu altă ocaziune va ave bani, ca să plătească, ear' despre toți școlarii restanțieri port protocol.

În chipul acesta am provăzut toți școlarii și școlărițele cu toate cărțile și recuisele trebuincioase.

Această procedură am început-o în prima Ianuarie 1895 și o continuez și astăzi. În anul trecut s'au cumpărat cărți și recuise școlare în sumă de 300 fl., după care sumă a încurs un venit de 150 fl., de pe cari bani am cumpărat 200 cărți de lectură, respective cu acestea cărți istorice și economice și altele, am pus fundamentul bibliotecii școlai române din comuna Bărbos.

Mai departe școlarii din classa a V. și VI., tinerimea inteligentă precum și preotul local scot cărți spre cetire din biblioteca școlai pe lângă o taxă de 2 cr. de carte, ear' după cetire o restituiesc ear' bibliotecii.

În iarna aceasta cugetând cum aș pute veni și în ajutorul poporului ca să-l mai abat dela ușile Jidanului, spre a deschide mai adese-ori ale școlai, spre acest scop cu prima Ianuarie 1896 i-am pus la dispozițiunea lui — în biblioteca școlai — călindare, marce, postale, avisuri postale, corespondențe, marce pentru acte private, cambii, coverte, papire de epistole, și alte de acestea.

Din profitul vânzării cumpăr cărți folositoare pe seama bibliotecii.

În librăria mea școlară în totdeauna se află cărți școlare pentru toate clasele la dispozițiune, precum și recuise în sumă de 100 fl.

Comitetul parochial văzând că cele propuse de mine au avut un rezultat tare bun și frumos, au lăsat cauza și mai departe sub conducerea mea spre a o continua pe calea începută.

Protopresbiterul cu comisarul școlar cu ocaziunea examenului din 1895 s'au exprimat în termeni destul de frumoși față de aceste lucruri, ear' P. S. Sa Episcopul Popea auzind de procedura mea, m'a îndemnat să o dau publicității.

În fine, on. red., ca de încheiere zic numai atât, că cel mai chemat pentru înființarea bibliotecelor noastre școlare este numai învățătorul și nu altul, dar' ce învățător? un învățător care să jertfească ostenele corporale și spirituale în toate direcțiunile culturale bis. școl. ale poporului nostru românesc.

Nicolae Popoviciu,
învățător.

SCRISORI.

Un jude păcătos.

Oprea-Cârțișoara, 12 Februarie 1896.

Onorată Redacțiune,

Vă rog să dați loc în prețuita „Foaia Poporului“ următoarelor șire:

Comuna Oprea-Cârțișoara de sub poalele Negoiului este înzestrată cu un primar, care se numește Mateiu Grovu, dar' care numai din faptele lui îl poate cunoaște lumea mai deaproape. Vreți să i-le auziți?! Ascultați, să vi-le spun pe rând vre-o câteva, ca să puteți judeca, ce pasere este.

Acest domn primar la anul 1891 venind o firmă, „Nathan & Knöpfler“ să ridice un ferestreu (joagăr) pe hotarul comunei noastre, printre oameni vorbia într'un fel, ear' pe din dos, a băgat 20 florini în pungă, ceea-ce singur el a spus-o; astfel când a fost comisiunea la fața locului, i-s'au pus cei 20 fl. primiți scăluș în gură, încât nu i-s'a auzit de loc glasul, deși a fost trimis să apere dreptul comunei. Când s'a făcut ferestruul de care vorbim, dînsus de el, la așa numita „Lunca plăeașului“, comuna avea un pod foarte bun, peste care putea foarte ușor trece cu carul încărcat de lemne din pădure; acest pod a fost stricat de groșii aduși cu „lacul“ pe riu din partea firmei amintite. Representanța comunală a hotărît în mai multe rânduri, ca primarul să îndrumeze firma la reedificarea podului, și dacă s'ar împotrivi să o incaseze pentru dauna făcută, dar' — poate — fiindcă primarul capătă tărîțe de lemn dela ferestreu, pentru a face gunoiu și a-i și îngrășa pământurile sale, acea hotărîre doarme de nu se mai trezește, și pe bieții oameni de multe-ori îi apucă groșii, trecând prin riu, dintre cari cu mari greutate pot scăpa cu vitele sănătoase, și carere nesdrobite. Ascultați alta:

Comuna a primit ca despăgubire pentru regale o obligațiune de stat în preț de 4950 fl. Representanța comunală întreagă a hotărît de vre-o 2 ani, ca aceea sumă să se dea pentru lărgirea sf. biserici, dar' primarul aceasta nu o voește, pentru-că atunci nu i-ar mai pute băga ghiara în cametele ce ar veni după aceea obligațiune, ba ce e mai mult, îndeamnă poporul, că cu acei bani și mai vânzând și vre-o 2—3000 brazi din pădure, să facă o fundațiune comunală, la care, să înțelege, dînsul să fie mai mare, căci numai așa va eși ceva bun. Așa spriginește dl primar treburile bisericesti. Ear' cele școlare veți vedea din ce urmează.

În anii trecuți el singur, din întreaga comună, a scris o hârtie, că avem lipsă de școală de stat, în urma căreia s'a și înființat școala de stat, în care el, în mod volnic, a dus bănci din școala confesională, și acum are nerușinarea a striga la mijlocul comunei și prin cărcimă, că să-i trimită oamenii pruncii la școala de stat, căci așa vrea popa și învățătorul de stat. Auzi poporul și te miră, și apoi îl întreabă, că doi copii ai lui și unul al cumnatu-so, oare de frica preotului i-or fi trimis în școala de stat?! Și cari v'ați trimis copiii la acea școală în anul trecut, spuneti, preotul sau el v'a îndemnat la aceea?!

Nu vă aduceți aminte, că el a fost cel mai mare protivnic al urcării salariului învățătoresc la 300 fl., numai și numai ca se poată face din școala noastră școală de stat, și nu l-ați auzit de câte-ori strigând în gura mare, că dăm școala statului?! Și vedeți-l acum, cum mințește și întortochează lucrurile, încercându-se a arunca învinuire asupra altora! ear' pe sine a se face alb, ca — corbul?!

Iubit popor! Iți atrag luarea aminte, ca să vezi și să cunoști pe primarul, care umblă ca talerul cu 2 fețe, și să te ferești de cursele ce i-le întinde, că poți vedea din cele înșirate, ce bine iți voește?!

Ear' lui, — pe care nici cel mai de pe urmă vizitii nu-l întrece în înjurături și beții — i-le dau pe față deocamdată numai acestea, pe cari se poftescă a le desminți, de să crede nevinovat.

Mai am și altele, dar' i-le las pe altădată, dacă nu se va îndrepta și pocăi.

Alfa.

CRONICĂ.

Dar pentru biserică. Veduva Floria Dreve și fiii sei Simion, Stefan, Gavriil și Onuț, au dăruit un prapor pe seama sf. biserici din Mănăsturul-Unguresc. Tot pe seama sf. biserici de acolo au mai dăruit un prapor Ioan Tomoșiu și soția sa Ana. Fapta lor creștinească vorbește de sine și nu mai are lipsă de atâta laudă. De laudă e și preotul de acolo, care după-cum ni-se scrie, stăruiește mult pentru binele bisericii și al școalei.

„Transilvania“. Foia „Asociațiunii pentru cultura poporului român“, a apărut pe luna lui Martie cu un cuprins frumos și vrednic de cetit. Foia se trimite gratis celor cari sânt membrii ai „Asociațiunii“.

Le cade rău patrioților jidano-maghiari „Foia Poporului“ pentru adevărurile care le spune. Așa în timpul din urmă foia ungurească „Nemzeti Ujság“ se năpustește asupra noastră și a celor scrise de noi în nrul 8. Firește, nu poate să răstoarne adevărurile noastre, ci ne înjură numai așa după-cum le e obiceiul și după cum numai ei știu injura. „Într'adevăr ar fi vremea, ca să înfrineze pe acești vînzători de patrie, cari dacă sânt nebuni numai în casa nebunilor, dacă sânt mișei numai în temniță le poate fi locul potrivit“. Așa scrie numita foie ungurească la adresa noastră, pe când tocmai lor li-se potrivește mai bine batjocurile și sudalmele ce le împart cu o mână nu sgârcită.

Zel și rîvnă. Economul Nicolae Moldovan ne scrie, că învățătorul Fekete din Murș-Lecița se străduiește foarte mult pentru binele și înaintarea în învățatură a poporului seu. Nouă ne pare bine și ne pare cu atât mai mult, cu cât dînsul a înființat și un cor poporal, de cari — durere — foarte puține avem. Fapta dînsului bine ar fi, când ar fi urmată în toate satele românești și de cătră toți învățătorii.

„Vulturul“, nrul cel mai nou, e plin de glume care de care mai nimerite și cari te fac să rîzi, de cugeti că te afli în împărăția risului. Rugăm pe cetitorii nostri, cari voesc să aibă vre-o bucurie și căroră le dă mîna, ca să cumpere foia aceasta, care apare în Oradea-mare de 4-ori pe lună și costă numai 6 fl.

Din Pesac (în Bănat) ne trimite un plugar o lungă scrisoare, în care laudă antistia comunală și ne spune multe rele despre preoții și învățătorii de acolo. Primarul — se zice — a judecat pe un Jidov obraznic, pentru-că a batjocorit pe păzitorii de noapte, când i-au cerut plata. Preoții însă nu fac nimic de Doamne ajută, nu învață poporul, nu-l îndeamnă să se aboneze la vre-o foie, ba au lucrat chiar spre stricăciunea corului ce s'a fost înființat, așa căt din 50 abia au rămas 20 coriști. Învățătorii se zice, că umblă mult la cărcime. Nu știm, dacă-'s chiar adevărate aceste lucruri, dar' tare nenorocită comună ar fi Pesacul, dacă ar fi așa. Căci unde preoții și învățătorii nu-'s la înălțimea chiemării lor, acolo bine nu poate fi.

Faptă urîță. Ni-se scriu următoarele: În comuna Borloveni nou s'a întemplat un lucru urîț, care aruncă asupra preotului de acolo, Petru Popovici, o umbră de disgust. Acesta n'a voit nici-decum să cunune o păreche de însurăței, sub cuvînt, că trebuie să se facă

trei vestiri, pe când hotărîrile congresului bisericesc din anul trecut, 15 Maiu, au scărițat vestirile la una singură, pentru-ca astfel poporul să fie mai ușurat. Ba ce e mai mult, însurăței au plătit toate trei vestirile și cu toate aceste susnumitul preot nici până azi n'a voit să-i cunune. Dureros lucru, când preotul astfel purcede față de credincioșii sei, cari zi de zi îl numesc „Părinte“.

Pavel Moț.

Frații lui Iuda. Sub acest titlu ni-se trimite din Măsca, com. Aradului, o scrisoare mai lungă, în care ni-se spun lucruri dureroase și rușinoase, totodată pentru mai mulți locuitori de acolo, cari în frunte cu Ioan Ghilbu (al Savului) au pîrit pe judele Ioan Ghilbu (al lui George) la solgăbiru, zicînd, că dînsul e un înflăcărat iubitor de neamul seu, că a fost la Viena cu Memorandul, că cetește „Foia Poporului“ în casa comunală, că e Român mare și căte și mai căte. Pe noi ne doare, că se găsească oameni, cari se facă pe Iuda în vremuri de aceste, când și așa avem atâtea de suferit!

Dragostea lor. Economul Iacob Părăscan din Szasz-Encs ne trimite o scrisoare, în care se jeluiește împotriva fișpanului dela Dej și argaților lui, cari l-au hărțuit, împins și lovit cu sabia numai și numai pentru-că a avut cutezanța să bată la ușa fișpanului pentru a-i cere o slujbă de servitor la comitat. Păcătoasă faptă și sêlbatică totodată! Auzi tu vorbă! Să nu ne fie iertat nici să cerem pîne, când și noi dăm din greu pentru susținerea sumedeniilor de oficii. Să nu ne fie iertat nici să pășim peste pragul cancelariei Măriei Sale fișpanului, numai și numai pentru-că avem păcatul de a ne fi născut Români. Dreptate, dreptate pe ce mîni încăpuși!

Mai multă stăruință pentru înaintarea în învățatură a poporului român! Astfel grăește „Deșteptarea“ din Bucovina și nu fără adevăr. Ea provoacă pe toți advocații de viță românească, ca să arete mai multă dragoste pentru poporul dela țeară, schingiuit de cătră judecătoriiile nemiloase și nedrepte față de el. Ea roagă advocații români, ca să împărtășie cunoștințele lor de drept și pe rozoarele înțelenite ale poporului, să-i dea puțința de a se apăra și singur și nu numai cu proptele. Frumoase vorbe și bine spuse! Și nu numai frumoase și bune, dar' și adevărate!

O îndreptare. Părintele George Drăgan din Boița ne trimite o scrisoare, în care ne spune, că odoarele dăruite bisericii de acolo n'au fost dăruite de George Drăgan, după-cum rău s'a scris în nrul 5 al „Foi Poporului“, ci de cătră Nicolae Braica. Laudă și cinste lui i-se cuvîne!

Lume nouă. Nici că mai e lipsă să spunem multe despre hotărîrea adusă de reprezentanța comunală a satului Lókut: „Ministrul a înșelat lumea dela noi, când a spus, că această lege nu costă aproape nimic, de aceea reprezentanța comunală nu dă nici un crucer pentru acoperirea cheltuelilor puse de ministru pe spinarea satului. Ministrul sê-'și țină pe a lui cheltueală matriculant, căci noi nu-l putem plăti, și așa fiind împovărați destul“.

Mușcați de căne turbat. Din Sighisoara ni-se scrie, că atât în oraș cât și în comunele din jur au fost mușcate în luna trecută de un căne turbat mai mult de 30 persoane, cari toate au fost duse într'un spital

din Pesta. În zilele acestea earăși au mai fost mușcați patru oameni din negrije și din neascultarea legilor aduse în privința cănilor. E un mare rău acesta și e vremea, ca să se pună capăt, prin delăturarea netrebnicei droaie de căni.

Două milioane pagubă. În comitatul Somogy au pierit o sută de mii de porci, nesocotind pe aceia cari au fost tăiați înainte de a se lăți boala de porci și cari au fost vînduți fabricilor de salam pe un preț aproape de nimic. Socoteala în mic făcută ajunge suma de două milioane, ceea-ce, firește, i-a atins tare neplăcut pe bieții locuitori ai comitatului Somogy.

Știri mărunte. Domnii Nicolae Comșa din Seliște și Victor Reșca din Sibiu s'au făcut doctori în medicină la universitatea din Viena.

— Doamna Elisabeta Colbasi n. Piso, văduvă după Teodor Colbasi, oare-când mare proprietar în Out, a răposat Sâmbăta trecută și Luni a fost înmormîntată în Sibiu.

— Se întemplă multe hoții între domniile mari de Ungur. În comuna Botos au furat cassarul Cradis și executorul Mens 20.000 fiorini în restimp de mai mulți ani.

— Executorul Hartan din Miskolcz asemenea a furat din banii de dare căt numai a putut și apoi s'a șters spre America.

POSTA REDACȚIEI.

D-sale V. S., învățător în Vaskóh-Bihor. Poeziile nu se pot publica, pentru-că ai cam sfetit-o curima. Trimite alte lucrări bune, culese din gura poporului, și le vom da la iveală cu drag. Încolo iți-am făcut pe voe. Celelalte rînd pe rînd.

D-sale D. G. Werci în Criscior. Cele de mai sus și d-tale iți sună.

D-sale Iacob Păușan. La astfel de întrebări nu avem obiceiul să răspundem.

D-sale Iposit Huidei, cantor în Mănăstirea-Humorului. Redacția „Calicului“ a murit fără de zile, redactorul trăește, deci îl poți da în judecată!

D-sale E. Blidariu în Gurariului. Astfel de sfătuirii vindem, nu cumpărăm.

D-sale Tr. din părțile Panciovei. Fă-ne mai întăiu cunoscut numele d-tale și apoi vom vedea.

D-sale Nistor Tutelca, inv. în Tauri. „No-veala“ am primit-o. Încolo vom vedea. Ce privește cartea, adresează-te librăriei Ciurcu din Brașov.

D-sale George Mihalca, inv. „Poarta Raiului“ de Const. Lucaciu se afli la librăria „Institutului Tipografic“ și o poți procura pentru 50 cr. plus 10 cr. porto.

D-sale Iacob Părăscan în Szasz-Encs. De început ne pare bine că ne lauzi, de sfîrșit ne pare rău, pentru-că nu putem împlini.

Abonent 891 Bucium-Poeni. „Instrucțiunea“ costă 15 cr. franco și o poți cumpăra dela „Institutul Tipografic“.

D-lui Alexandrescu. Voia iți-s'a împlinit așa după-cum ai dorit. Salutare, complemente și de noi iți adu aminte.

D-sale George Jumanca în Srediștea-mică. Anecdota „Mocanul la biserică“ se afli în volumul I. de anecdote al lui Speranță și îl poți procura dela „Institutul Tipografic“.

D-sale Toma Călbază în Poșaga-de-jos. Subscrie și d-ta poezia:

Pare-mi rău, vremea-i tîrzie,
Las' c'asa-mi trebuie mie!

D-sale Ioan Panța, june în Muscel. Ne bucurăm de dragostea d-tale pentru noi și primim cu plăcere ori-ce, însă să fie scrise în limba curat țărănească. Poeziile să fie din cele mai frumoase și dacă se poate cântece bîtrânești mai multe.

Rugăm pe toți cei-ce ne trimit scrisori pentru a fi publicate în „Foia Poporului“ ca să scrie numai pe o parte a hîrtiei.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Balteș.
Proprietar: Pentru T. L. Albini sub sechestru: Iosif Marschall.

LOTERIE.

Tragerea din 7 Martie n.

Timișoara: 50 49 1 45 26

Viena: 1 75 6 72 4

Tragerea din 11 Martie n.

Brünn: 43 26 74 68 71

La „**Institutul Tipografic**“ în Sibiu se află de vânzare:

Portretul domnului

Dr. IOAN RAȚIU.

Cu 50 cr.

Portretul domnului

Dr. V. LUCACIU.

În mărime de 38×28 cm.

Cu 50 cr.

TABLOUL

Deputațiunii române la Viena.

Cu 2 fl.

TABLOUL

„CONFERENȚEI NAȚIONALE“.

În mărime 33×50 cm.

Cu prețul de fl. 1.60, ear' cu trimiterea prin postă fl. 1.70.

Tabloul condamnaților

în

PROCESUL MEMORANDULUI.

Cu 3 fl.

Tabloul apărătorilor.

Cu 3 fl.

TABLOUL

BIUROULUI DE PRESĂ.

Cu 3 fl.

Hârtie de scrisori
cu inscripția**„Totul pentru Națiune!“**

lozincă sublimă a Fetelor Române
efectuează Librăria „**Institutului
Tipografic**“ în ori-ce mărime de
hârtie, cu diferite arabescuri, în cutii
sau fără cutii.

LA ȚINTA

MEDITAȚIUNE POLITICĂ

DE

N. CRISTEA,

ASES. CONSISTOR.

se află de vânzare la **Institutul Tipografic**
în Sibiu.

Prețul 40 cr. plus 5 cr. porto postal.

Două cărți folositoare

pentru țeranul român

au apărut tocmai și se află de vânzare în
librăria „**Institutului Tipografic**“,
Sibiu, strada Poplăcii 15:

INDREPTAR PRACTIC

ÎN

ECONOMIA RURALĂ

compus de

celi 12 preoți întemnițați în Cluj.

Prețul 1 fl. v. a.

COMASĂRILE

de

Elia Dopp.

Prețul 40 cr. v. a.

➔ Pentru porto postal câte 5 cr. mai mult.

Tocmai a apărut și se află de
vânzare la librăria **Institutului Tipografic**
în Sibiu:

CEȘTIUNEA NAȚIONALITĂȚILOR

ȘI

MODURILE SOLUȚIUNII SALE

ÎN

UNGARIA

DE

AUREL C. POPOVICI.

Prețul 50 cr v. a.

cu trimitere postală 55 cr. v. a.

„VICTORIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII

Sediul: ARAD, casa proprie, calea Archiducele Iosif nr. 2.

Întemeiată la 1887.

Capital de acții fl. 300.000. Fond de rezervă fl. 90.000.

Depuneri fl. 900.000. Circulația anuală fl. 10,000.000.

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 5%
interese fără privire la termenul de abdicere.

Dare de venit după interese încă o solvește institutul separat.

După starea casei, depuneri până la fl. 1000 se restituiesc
îndată la prezentarea libelului fără abdicere.Depuneri se pot face și prin postă și se efectuează momentan
după sosirea comandei.

Direcțiunea institutului.

[897] 4—50

Banca generală de asigurare

„TRANSILVANIA“

ÎN SIBIU.

fundată în anul 1868

[803] 6—

asigurează prelungă condițiunile cele mai favorabile:

- în contra pericolului de foc și exploziune clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobilii etc.
- pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri pe cazul morții și pentru termeni fixate, de zestre și de rente.

Dela fundarea institutului se plătiră:

Despăgubiri pentru daune cauzate prin foc	Sume asigurate pe viață
în a. 1869—1891 fl. 905,194.22	în a. 1870—1891 fl. 697,207.44
în a. 1892 „ 48,911.78	în a. 1892 „ 57,791.88
în a. 1893 „ 34,925.85	în a. 1893 „ 53,119.28
în a. 1894 „ 56,333.20	în a. 1894 „ 59,659.—
Suma fl. 1.045,365.05	Suma fl. 867,777.60

1,913.142 fl. 62 cr.

Conform bilanțului pentru 1894 fondurile de rezervă și garanție se urcă la

920.257 fl. 36 cr.**Prospecte și formulare se dau gratis.**

Deslușiri se dau și oferte de asigurări se primesc prin Direcțiune în Sibiu,
(Strada Căminăriei Nr. 5, casa proprie), sau prin Agenturile generale și principale în Brașov
(H. Hermann), Cluj și Arad, precum și prin Agenturile speciale în locurile mai însemnate.

O carte folositoare este

Instrucțiunea

în afacerea *dărilor de beaură, de consum și de vânzare* pentru

vin, bere, carne, zahar și spirituoase

și se află la [882] 2-5

Emanuil Barbulescu,

învățător în Pesac.

Prețul 14 cr. trimisă franco.

Revânzătorilor rabat cuvenit.

La „Institutul Tipografic“ în Sibiu se află de vânzare

CARTEA DURERII

DE

EMIL BOUGAND.

TRADUCERE DE

IACOB AFIN NICOLESCU.

Editor: Dr. E. DĂIANU.

Prețul 70 cr.

Această carte a fost recomandată de către Exc. Sa Metropolitul Victor Mihályi de Apșa printr'un circular special.

„Institut Tipografic“ în Sibiu.

A eșit de sub tipar:

Însoțirile de credit

împreunate cu

însoțiri de consum, de vânzare, de viieri, de lăptării etc. și instrucțiunile trebuincioase.

Îndreptare practică

pentru

înființarea și conducerea de astfel de însoțiri de

F. W. RAIFFEISEN.

Edițiunea a V-a.

Traducere autorizată de

Dr. Aurel Brote,

directorul băncii gen. de asigurare m. „Transilvania“.

EDITURA

„Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibiului“.

(280 pagini mari).

Cartea costă 80 cr. (cu porto postal 90 cr., recomandată 1 fl.) și se poate cumpăra dela

Institutul Tipografic în Sibiu.

INSTITUT TIPOGRAFIC în SIBIU.

A doua edițiune

din

ȚINEREA VITELOR

de

Eugen Brote,

president al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu“.

Prețul unui exemplar 12 cr. v. a.

Kathreiner
CAFEA DE MALTA KNEIPP

Se capătă pretutindeni. - ½ Chilo 25 cr.

[3632] 7-12

Ce e
a lui Kathreiner
cafeaua de maltă Kneipp?

Aceasta e o cafea adevărată pentru familie și sănătate, care prin modul de fabricațiune a lui Kathreiner are plăcutul gust de cafea de boane și numai prin acesta, fără de celelalte avantagii, se deosebește această cafea de maltă de toate celelalte produse.

Cafeaua - Kathreiner este cel mai gustos, sănătos și leftin surogat la cafeaua de boane. E un produs curat al naturii în boane întregi și se usează cu mare avantaj în locul celei măcinate,

în locul acelor surogate pentru cafea, cari sunt pentru publicul cumpărător necontrolabile, și cari prin cercetări oficiose sau dovedit adese de falsificate prin adaosuri străine. Începând cu o terțialitate, se poate amesteca mai târziu cafea de boane cu cafea Kathreiner, și astfel pe lângă efectul neprețuit asupra sănătății, dobândești și un câștig în fiecare gospodărie.

Cafeaua Kathreiner este recomandată de cei mai renumiți medici și zilnic se dovedește ca un bun mijloc de consumat în institute publice și în sute de mii de familii. Și »pură« adevărată fără adaos de cafea de boane, cafeaua Kathreiner este cel mai excelent mijloc de întărire precum și cel mai sănătos, ușor de consumat și totodată o beaură gustosă.

Nici o gospodină consciențioasă sau mamă, nici un iubitoriu de cafea în genere, se nu întârzie, ca pentru propria sănătate să se folosească de cafeaua de maltă Kneipp. Numai să fie cu luare aminte la netrebnicile imitațiuni, prin cari publicul mereu este expus înșelăciunii și să considere la cumpărare marca de pe pachetele originale albe cu numele

Kathreiner!

Precauțiune! În interesul propriu nu lăsați se fiți memiți! Veritabilul „Kathreiner“ nu poate și nu-l permis să se vândă cumpenit, sau în altfel de pachetagi.

Se află de vânzare la „Institutul Tipografic“ în Sibiu

Călindarul „Lumea Ilustrată“

pe anul 1896

cu un bogat cuprins, cu prețul de 70 cruceri, împreună cu porto postal.

3 medalii de aur
15 de argint
12 diplome de
onoare și recu-
noștință.

Franz Joh. Kwizda.

Marca

de scutire

Prafurile Korneuburg

pentru nutrirea VITELOR ale lui KWIZDA.

Mijloc dietetic pentru cai, vite cornute și oi.

De 40 de ani se întrebuițează în cele mai multe grajduri, la lipsa de poftă de mâncare, mistuire rea, pentru îmbunătățirea laptelui și augmentarea laptelui dela vaci. [1794] 27-40

Prețul unei cutii ½ 70 cr., o cutie ½ 35 cr.

Să se observe bine
marca și să se
ceară exclusiv
fluidul de restitu-
țiune a lui
Kwizda.

Depositul principal:
Farmacia cercuală
Korneuburg l. Viena.

Se capătă în
toate farmaciile
și droguerille
din
Austro-Ungaria.